

MAMO, TATO IDE DO SZKOŁY!

GOTOWOŚĆ SZKOLNA DZIECKA 7-LETNIEGO

Według W. Okonia dziecko to „człowiek w okresie rozwoju – od urodzenia do zakończenia procesu wzrastania”. Dość podobny pogląd do autora wyrażała M. Łopatkowa. B. Śliwerski za autorką stwierdza, że dziecko „jest człowiekiem i wszystkie prawa należne człowiekowi są należne również i jemu”. Wspominają o tym nie tylko autorzy, ale również Karta Praw Dziecka. Artykuł 3 Konwencji o Prawach Dziecka zaznacza, że we „wszystkich działaniach dotyczących dzieci, podejmowanych przez publiczne lub prywatne instytucje opieki społecznej, sądy, władze administracyjne lub ciała ustawodawcze, sprawą nadrzędną będzie najlepsze zabezpieczenie interesów dziecka”.

M. Babiarczyk zauważa, że dziecko traktuje „naukę jako poważną, odpowiedzialną działalność, której efekty są oceniane przez dorosłych”. W ujęciu autora jest to jednostka dążąca do zdobywania nowych umiejętności z olbrzymim zaangażowaniem. Nie poddaje się ona mimo utrudnień, które napotyka na swojej drodze w toku kształcenia. Konteksty teoretyczne w odniesieniu do najmniejszej jednostki rozpatrywano także na podłożu: filozoficznym, pedagogicznym, psychologicznym i socjologicznym.

Dojrzałość szkolna (z jęz. niem. Schulreife) i gotowość szkolna (z jęz. ang. School readiness) to pojęcia, które są używane zamiennie zarówno w Polsce jak i innych krajach Unii Europejskiej.

Z przedstawionej powyżej definicji wynika, że rozpoczęcie nauki przez dziecko zależy przede wszystkim od jego poziomu rozwoju na podłożu biopsychospołecznym. K. Baranowicz za J.

Parafiniuk-Sowińska wyróżnia pięć czynników, które szczególnie odnoszą się do poziomu dojrzałości.

Są to:

1. dojrzałość fizyczna – wzrost, ciężar ciała, sprawność motoryczna, funkcje zmysłów, stan zdrowia;
2. dojrzałość umysłowa – rozumienie symboliki, orientacja w świecie, opanowanie mowy, operacje myślowe; .
3. dojrzałość społeczna – poczucie obowiązku, nawiązywanie kontaktów społecznych, zbiorowe współdziałanie, samopoczucie w grupie;
4. dojrzałość emocjonalna – kierowanie i kontrolowanie uczuciami, formy przejawiania i uzewnętrzniania uczuć, zmiany w nasileniu uczuć;
5. dojrzałość wolicjonalna – wytrwałość w pracy, celowa działalność, inicjatywa, doprowadzenie zadań do końca”.

Gotowość „nie jest stanem, na który wystarczy po prostu czekać, ale trzeba ją wykształcać”.. Gotowość szkolna jest wynikiem nie tylko działania czynników o charakterze biologicznym, ale także czynników na podłożu społecznym. Są one dość istotne, ponieważ w ten sposób tworzą właściwe warunki do uczenia się.

Przełom między szóstym, a siódmym rokiem życia jest tym okresem, który wyrównuje istniejące różnice u jednostek. Na podłożu przedszkolnym dzieci rozwijają zdolności i kształtują zainteresowania. Ponadto korzystają one z relaksu.

„Doświadczenia z pierwszych lat nauki mają duży wpływ na przebieg kariery szkolnej ucznia. Pozytywne doświadczenia mobilizują i rozbudzają ciekawość poznawczą dziecka, zaś trudności znacznie przekraczające jego możliwości mogą nawet załamać”

Co zrobić, aby dziecko cieszyło się, że idzie do szkoły?

Większość dzieci w wieku 6-7 lat uwielbia się bawić. Podczas zabawy w grupie dzielą się rolami, wymyślają scenariusze odtwarzające w mniejszym bądź większym stopniu rzeczywistość. Potrafią wyrażać swoje zdanie, argumentować i spierać się. Są ciekawe świata, zadają pytania. Dojrzałość układu nerwowego przejawiająca się w zdolnościach do myślenia, systematycznego uczenia się, skupiania uwagi świadczy o gotowości do podjęcia nauki w szkole. Nauka w szkole stanowi dla dziecka ogromne wyzwanie, może być źródłem stresu, niepokoju, a pierwsze niepowodzenia - na gruncie zadań szkolnych czy kontaktów z rówieśnikami- mogą wpłynąć znacząco na dalsze życie i rozwój człowieka. Ważne jest, aby rodzice pomagali dzieciom pokonać trudności i przygotowali je do nauki w szkole.

Pierwszym i zasadniczym źródłem stresu dla dziecka jest nowe miejsce (szkoła, klasa), nowe osoby (nauczyciele, inne dzieci), brak wiedzy na temat tego, co będzie się działo w szkole. Napięcie i lęk są często wzmagane przez starsze dzieci albo innych dorosłych, którzy straszą dziecko szkołą, mówiąc „teraz skończyło się dzieciństwo”, „koniec zabawy” itp.

Najlepiej byłoby przed rozpoczęciem nauki pozytywnie wyrażać się o szkole, opowiadać dziecku, że nauczy się tam bardzo dużo o świecie, o tym, jak skonturowane są maszyny, skąd się biorą wulkany, co to są dinozaury itp.

Początek szkoły jest trudny również dlatego, że część dzieci po raz pierwszy rozstaje się na dłuższy czas z rodzicami. Może to wzbudzać u dziecka lęk. Warto już wcześniej przyzwyczajać dziecko do rozstań, zawsze umawiając się na określoną godzinę powrotu, a potem dotrzymywać umowy. Po pewnym czasie chodzenia do szkoły np. dwóch tygodniach, można dziecko odbierać później, ale zawsze powinno ono wiedzieć o której godzinie.

Pewność siebie buduje u dzieci także przekonanie, że już coś potrafią. Jedną z ważniejszych umiejętności, z którą dziecko powinno przyjść do szkoły jest samodzielność – w jedzeniu, ubieraniu, myciu się itp. Dzięki temu dziecko nigdy nie będzie ostatecznie i nie będzie oceniać siebie negatywnie.

Poczucie kompetencji wzmacnia dziecko w relacjach rówieśniczych. Należy zatem zachęcać je do nawiązywania przyjaźni w klasie, wspólnej zabawy, a nie tylko rywalizacji i walki np. o zabawki.

Początki nauki w szkole zawsze są dla dziecka sytuacją trudną. Prędzej czy później będzie narażone na niepowodzenia – w kontaktach z innymi dziećmi, nauczycielem, który nie zawsze dostrzeże zaangażowanie dziecka. Rodzice powinni pamiętać o rozmowie z dzieckiem, pytać je często o to co robi, co się zdarzyło. Warto przyzwyczaić je do tego typu rozmowy jeszcze przed rozpoczęciem nauki. Dzięki temu można rozpoznać niepokojące stany emocjonalne i wesprzeć dziecko, pocieszyć je, podpowiedzieć nowe sposoby rozwiązania trudności.

Najważniejsze jest jednak przyjęcie przez rodziców podstawowego założenia, że początki szkoły są trudne. Prędzej czy później dziecko napotka trudności. Emocje wówczas pojawiające się są prawdziwe, a zadaniem rodzica jest udzielenie dziecku pomocy i wsparcia.

WAŻNE WSKAZÓWKI

- ✚ Aby uczeń był w dobrej formie, przyzwyczajaj dziecko do regularnego odpoczynku: stałe pory na sen, pobudka z lekkim zapasem czasu oraz jedzenie śniadania bez pośpiechu i stresu. Przybory do szkoły pakuj razem z dzieckiem wieczorem poprzedniego dnia, z czasem dziecko nauczy się samodzielnie przygotowywać do szkoły. Nigdy nie wyręczaj dziecka!!
- ✚ Upewnij się, że Twoje dziecko jest samodzielne, na przykład potrafi samo korzystać z toalety, przebrać się na w-f, a także, że jest w stanie siedzieć cicho przez dłuższy czas. Jeżeli ma z tym problem – odpowiednio wcześniej potrenuj z nim te czynności. Niepotrzebny lęk może znacznie utrudniać funkcjonowanie w szkole.
- ✚ Baw się i ćwicz ze swoim dzieckiem wszystkie funkcje psychomotoryczne, potrzebne do nauki czytania i pisania.
- ✚ Wytłumacz dziecku, co je czeka w szkole. Dobrym pomysłem jest pójście na spacer do szkoły na kilka dni przed rozpoczęciem roku szkolnego, aby oswoiło się z nowym miejscem i okolicą.
- ✚ Pamiętaj, że nie tylko pierwszy dzień szkoły jest dla małego ucznia stresujący. Przygotuj się na to, że nawet przez pierwszych kilka tygodni dziecko będzie przeżywało wejście w nowy świat. Rozmowa z dzieckiem jest bardzo ważna, niech czuje, że ma w Tobie oparcie.
- ✚ Dla wielu dzieci szkolna wyprawka to poważna sprawa. Gromadzenie przydatnych przedmiotów daje im poczucie, że są już całkiem „dorosłe”. Dlatego też kompletowanie szkolnej wyprawki warto wykonać razem z dzieckiem. Niech wybierze swój piórnik i zeszyty. W ten sposób oswoi się z myślą o nauce szkolnej i nie będzie mogło się doczekać pierwszego dnia w szkole.

Bibliografia:

1. Edukacja Elementarna w Teorii i Praktyce : kwartalnik dla nauczycieli nr 2, 31-40
2. Broszura dla rodziców „Moje dziecko idzie do szkoły” – cały artykuł znajduj Państwo na stronie rządowej GOV.PL
3. <https://spdavinci.pl/poradnik-dla-rodzicow-dziecko-idzie-szkoly/>